

Tekst til Hverdagslivspalten i TA lørdag 28.04.18

Av Beate Alstad

Kjære russ anno 2018, husk seksuell folkeskikk, et NEI er et NEI, uansett!

Flere videregående skoler i Grenland har i år justert russeknutene på grunn av Metoo- kampanjen. I Tromsø har sentralstyret til russeren ved byens videregående skoler fjernet alle russeknutene knyttet til sex- og alkohol. Dette som et forsøk på å skape en trygg russefeiring, og en feiring som er positiv for alle.

Dette er avgjørelser som det står stor respekt av da russetiden for mange handler om tradisjon, og hvor mye av feiringen er bygget rundt sex og alkohol.

Det har dessverre skjedd seksuelle krenkelser og seksuelle overgrep nesten hvert år under russetiden. Med denne endringen kan de gjøre russetiden tryggere og lettere for mange.

Seksuell praksis blant ungdom er ofte knyttet til alkohol. I en studie om alkoholbruk og seksuelle erfaringer blant ungdom fra 2015, undersøkte man også omfanget av seksuelle overgrep. Studien viste at mange overgrep skjedde i russetiden. Når det gjaldt overgriperne var de gutter, og oftest jevnaldrende med jenta. Det startet ofte med flørt, og ofte var både offer og overgriper beruset (Pedersen 2015).

Både jenter og gutter kan utsettes for voldtekt. Likevel er det langt flere jenter enn gutter som blir utsatt. Ifølge en norsk undersøkelse har én av ti kvinner vært utsatt for voldtekt, halvparten før de fylte 18 år. En av tre utsatte har aldri fortalt noen om overgrepet. Bare én av ti anmelder voldtekten til politiet.

I flere år har både Amnesty og Kripos drevet kampanjer som mobiliserer mot voldtekt og seksuelle overgrep. Amnestys kampanje «Nei er Nei» handler om retten til å bestemme selv over egen kropp og seksualitet, og om plikten til å respektere egne og andres grenser. Mange jenter kjenner seg veldig igjen i «Nei er Nei-kampanjen» da de har opplevd gutter som ikke respekterer et nei.

Amnesty foretok en holdningsundersøkelse som viste at skolen i dag svikter i det holdningsskapende arbeidet mot voldtekt. Bare 44 prosent av unge mellom 18 og 29 år sa de har fått opplæring eller informasjon om grensesetting og overgrep på skolen. Mange unge trodde en voldtekt forutsatte bruk av vold, slik at man ble skadet eller nesten drept, og visste ikke det var mulig med voldtekt uten bruk av fysisk vold.

Skolen må derfor ha et større og bedre fokus på seksuelle overgrep, for hvis ingen snakker om overgrep lærer man ikke noe om hvilke konkrete normer som gjelder.

Opplæring innen seksuell folkeskikk bør også inn i undervisningen da vi har for dårlig opplæring i seksuell folkeskikk i dag. Vi lærer folkeskikk på alle andre områder, men ingen får hjelp til det som gjelder seksuell kontakt. «Unnskyld, vil du ha sex med meg?» er ikke et spørsmål som finnes i norsk kultur. Og det fører selvfølgelig til mange misforståelser og ubehagelige situasjoner.

Kjære russ anno 2018: Det skal selvfølgelig være lov til å ha det moro under russetiden! Selv om man fjerner knutene knyttet til sex og alkohol betyr det ikke at du ikke får lov til å drikke eller ha sex, men husk på å respektere egne og andres grenser i møte med slike invitasjoner.

Ønsker Telemark en flott og trygg russefeiring!